

Za zgodność z oryginałem

19-06-2019

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
Ks. Wojciecha Jurka

DIECEZJA ZIELONOGÓRSKO-GÓRSKA
ul. Powstańców Wielkopolskich 1
65-075 Zielona Góra
tel. 68 451 23 30, fax 68 451 23 31
NIP 929-15-63-763, Regon 21000927

03.06.2019

LUBUSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW Gorzów Wlkp.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Zielonej Górze

Delegatura w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Kosynierów Gdyńskich 75
66-400 Gorzów Wielkopolski

tel. [95] 7200 521, fax [95] 7200 346
www.lwkz.pl; delegatura.gorzow@lwkc.pl

ZN-G.5142.1.2019 [Des]

Diecezja Zielonogórsko-Gorzowska
ul. Powstańców Wielkopolskich 1
65-075 Zielona Góra

DECYZJA

Na podstawie art. 92 ust. 6, art. 36 ust. 1 p. 1, art. 7 p.1 i art. 6 ust. 1 p. 1 lit. c) ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 ze zm.), w związku z § 12, 13 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań archeologicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) i art. 104 ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej z siedzibą w Zielonej Górze, reprezentowanej przez ks. Wojciecha Jurka, Dyrektora Wydziału Ekonomicznego z dnia 21.05.2019 r. (wpłynęło w dniu 22.05.2019 r.)

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków udziela pozwolenia

na prowadzenie robót budowlanych, prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków jakim jest kościół parafialny pw. św. Andrzeja Boboli w Ulimiu, położony na dz. ewid. 226 obręb Ulim, gm. Deszczno, wpisany do rejestru zabytków pod numerem L-403/A decyzją Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 30.06.2010 r., w oparciu o dokumentację projektową sporządzoną przez mgr inż. arch. Daniela Strzeszewskiego i in. w sierpniu 2016 r. w Szczecinie oraz program prac konserwatorskich sporządzony przez mgr Martę Kaźmierczak w lipcu 2016 roku w Szczecinie, w następującym zakresie:

Roboty budowlane

Naprawa konstrukcji poszczególnych elementów budowli

1. naprawa pęknięć muru poprzez szycie prętami gwintowanymi odpowiedniej średnicy wprowadzonymi w spoinę, osadzonymi na zaprawie systemowej; uwaga: należy użyć profesjonalnych systemów przeznaczonych do tego celu, np. Brutt Saver lub Helifix.. uwaga: pęknięcia konstrukcji murowej pinakli naprawić zgodnie z programem prac konserwatorskich przewidzianym dla muru ceglanego;
2. zabezpieczenie pęknięcia między zewnętrzną ścianą kościoła a ścianą wieży / zewnętrzną ścianą wejścia na emporę poprzez wprowadzenie masy trwale plastycznej przeznaczonej do szczelin dylatacyjnych, np. firmy Sika;

3. przeprowadzenie remontu schodów prowadzących na emporę poprzez usunięcie obicia drewnianego schodów, demontażu stopnic i podstopnic, a następnie uzupełnienie zaprawy między ceglami i montażu nowej obudowy schodów;
4. przeprowadzenie wymiany wszystkich elementów drewnianych schodów w wieży na nowe o tożsamy przekrojach: słupki, policzki, stopnie i poszycia podestów oraz zabezpieczenie antykorozyjne belek stalowych powłokami malarskimi;
5. wykonanie oczyszczenia i impregnacji poszycia podsufitki z desek drewnianych /od strony poddasza/;
6. wzmocnienie uszkodzonych belek podsufitki poprzez wykonanie jednostronnych nadbitek oraz zabezpieczenie preparatem ogniochronnym np. FOBOS M-4

Usunięcie zawilgocenia ścian przyziemia

7. wykonanie izolacji pionowej fundamentów, przy użyciu technologii opisanej w branży architektury: masa bitumiczno-polimerowa i siatka z włókna szklanego, a następnie geowłóknina lub mata drenarska; uwaga: wyklucza się stosowania folii kubełkowej;
8. usunięcie betonowej opaski wokół kościoła a w jej miejsce wprowadzenie opaski żwirowej wraz z korytkami odprowadzającymi wodę poza opaskę uwaga: wyklucza się stosowania betonowych krawężników;
9. usunięcie wtórnego betonowego cokołu wykonanego wzdłuż murów obwodowych kościoła; uwaga: cokol odtworzyć z kształtki ceramicznej na wzór oryginału;

Remont dachu i wieży dachowej

10. po uprzedniej rozbiórce, pokrycie helmu wieży na nowo blachą tytanowo-cynkową; uwaga: zaleca się zastosowanie blachy w kolorze ciemno-szarym, nawiązującym do zapewne zastosowanej oryginalnie blachy ołowianej;
11. po uprzedniej rozbiórce wykonanie pokrycia południowej połaci dachu dachówką ceramiczną typu karpówka, w kolorze czerwonym (bez połysku), ułożoną w koronkę; uwaga: nie należy stosować dachówek kantowych;
12. wykonanie opierzeń i obróbek blacharskich w elewacji południowej; uwaga: należy zastosować analogicznie do pokrycia helmu wieży kolor ciemno-szary;
13. wymiana uszkodzonych drewnianych elementów wieży /dwóch krokwi/ i wprowadzenie niezbędnych wzmocnień /skrajnych przęseł płatwi/;
14. wykonanie impregnacji elementów konstrukcji drewnianej;
15. ułożenie na krokwiach folii paro przepuszczalnej;
16. naprawa zwieńczeń pinakli (wymiana pokrycia z blachy) przy zachowaniu elementów dekoracyjnych i w sposób stabilny osadzenie ich na nowym pokryciu sterczyn;

Instalacje elektryczne

17. wykonanie instalacji odgromowej wraz z przeprowadzeniem niezbędnych badań;
18. wykonanie remontu wewnętrznej instalacji elektrycznej: montaż rozdzielni głównej i rozdzielni wyłącznika głównego prądu RWG, instalacji gniazd wtyczkowych, wprowadzeniu instalacji oświetleniowej, prowadzeniu tras kablowych, uwaga: przed wprowadzeniem nowych tras kablowych należy przeprowadzić badania konserwatorskie na obecność historycznych wypraw tynkarskich i mono/polichromii;

Prace konserwatorskie i restauratorskie

Renowacja i przywrócenie historycznego kształtu okien

1. wykonanie nowych witraży w oknach nawy na podstawie zachowanych elementów oryginalnych oraz materiałów archiwalnych uwaga: do wykonania witraży należy użyć tzw „szkła antycznego”, stosując tradycyjną technikę witrażową (oprawienie szyb w ołów);
2. wykonanie naprawy zachowanych oryginalnych okienek w wieży i aneksach poprzez uzupełnienie brakującej stolarki okiennej z podziałem w romby, nowymi przeszkleniami, wykonanymi na wzór zachowanych okien, z zachowaniem historycznej techniki wykonania, tj. w dolnych kondygnacjach wieży szyby oprawione w ołów, w górnych partiach wieży oraz w biforyjnym oknie ponad apsydą wstawione w drewniane ramki na kit szklarski. uwaga: należy rozpoznać rodzaj szkła zastosowanego w oknach i dobrać możliwie podobny ich rodzaj do nowych okien;
3. wykonanie remontu okiennic lub w przypadku ich złego stanu technicznego, wykonanie nowych okiennic na wzór zachowanych uwaga: okiennice należy malować na kolor brązowy (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS);

Konserwacja muru ceglanego

4. usunięcie starych uchwytych flag znajdujących się ponad wejściem oraz pozostałości dawnej instalacji elektrycznej z pd-wsch elewacji nawy;
5. wymiana uszkodzonych kształtek ceramicznych (w gzymsach podokapowych, kordonowych, we fryzach dekoracyjnych i narożach pinakli) na nowe kształtki ceramiczne, wykonane na wzór historycznych, z zachowaniem ich kształtu i barwy poprzez wmurowanie na zaprawę wapienno-trasową, np. Optosan TassMörtel TWM prod. Optolith, Tubag TWM prod. Tubag;
6. wymiana mocno uszkodzonych cegieł w elewacjach wieży, uzupełnienia zamknięcia przypór przy absydzie przy użyciu nowych cegieł dopasowanych barwą i wielkością do cegły historycznej przy użyciu zaprawy Optosan TassMörtel TWM prod. Optolith, Tubag TWM prod. Tubag.
7. usunięcie opierzeń blacharskich z murów ogniowych, oczyścić je w sposób analogiczny do reszty elewacji, wymiana mocno uszkodzonych mechanicznie kształtek, wykonanie nowych spoin z zaprawy wybranej dla pozostałej części elewacji z dodatkiem hydrofobizującym np. Optosan TrassFuge z dodatkiem Optostop HydroFlex (preparat dodawany do wody zarobowej do zaprawy, 1 cz. preparatu: 2 cz. wody), lub innej zaprawy mineralnej o analogicznych właściwościach, przeznaczonej do zastosowania w renowacji zabytków z dodatkiem hydrofobizującym. uwaga: po wyschnięciu zaprawy poddać cegłę hydrofobizacji przy użyciu preparatu na bazie związków krzemooorganicznych np. Optosan HydroSilan prod. Optolith, Quick-Mix PH prod. Quick-Mix, Funcosil SNL prod. Remmers.
8. wykonanie dezynfekcji lica cegły w miejscach występowania glonów i porostów przy zastosowaniu preparatu biobójczego o działaniu obejmującym glony i porosty, pozbawionego szkodliwego działania na zabytek, np. Optogrun Fungith prod. Optolith, BFA prod. Remmers, Algat z połączeniu z Boramon, prod. Altax, uwaga: preparat należy nałożyć za pomocą pędzli w miejscach porostania glonów i porostów.
9. oczyszczenie ceglanego lica metodą chemiczną, za pomocą 1,5% roztworu kwasu fluorowodorowego; uwaga: przed nałożeniem kwasu mur zmoczyć wodą, kwas nakładać pędzlem na lica cegieł na okres około 15 min, po czym dokładnie spłukać gorącą wodą, a w przypadku trudniejszych do usunięcia zabrudzeń proces należy powtórzyć.
10. usunięcie wtórnych spoin metodą mechaniczną, w sposób nieuszkodzający lica cegły, np. za pomocą frezów o odpowiedniej średnicy;

11. wykonanie nowych spoin z zaprawy wapienno-trasowej, barwionej w masie na kolor o ciepłym odcieniu zbliżonym do koloru oryginalnej zaprawy murarskiej z kościoła w Ulimiu, o frakcji kruszywa 0-2 mm, kładzonej na równo licem cegły, np. Optosan TrassFuge, Tubag TKF; uwaga: dobór kolorystyki należy wykonać po oczyszczeniu lica cegły oraz przedstawieniu do akceptacji próby spoinowania o powierzchni ok. 1 m
12. wykonanie hydrofobizacji parapetów okiennych i górnych powierzchni gzymsów za pomocą nałożenia np. pędzlami preparatów na bazie siloksanów np. Funcosil SNL prod. Remmers;

Konserwacja elementów kamiennych

13. oczyszczenie elementów kamiennych za pomocą gorącej wody pod ciśnieniem, a w przypadku niskiej skuteczności wykonanie czyszczenia metodą chemiczną;
14. uzupełnienie kamienia metodą flekowania kamieniem naturalnym, tego samego rodzaju co oryginalny i osadzenie fleków za pomocą prętów ze stali nierdzewnej i kleju na bazie żywicy epoksydowej, natomiast w przypadku mniejszych ubytków uzupełnienie gotową zaprawą do kamienia naturalnego i opracowanie powierzchni kitów na wzór kamieniarki, przy użyciu zapraw: Optosan NSR prod. Optolith, Restauriermörtel prod. Remmers lub zaprawą na bazie cementu trasowego P 250 prod. Quick-Mix;

Konserwacja zabytkowej stolarki drzwiowej i okiennej

15. wykonanie naprawy zachowanych fragmentów witraży w technice tradycyjnej (szyby wprawiane w ołów) wraz z zabezpieczeniem antykorozyjnym elementów stalowych;
16. wykonanie renowacji okien drewnianych (z zachowanym podziałem w romby) poprzez wymianę najbardziej zniszczonych elementów drewnianych, uzupełnienie brakującego kitu szklarskiego, oczyszczenie mechaniczne elementów drewnianych i metalowych z luźnych zabrudzeń i pozostałości farb; uwaga: uzupełnienie ubytków w drewnie szpachlą akrylową i malowanie farbą alkidową, matową, w kolorze ciemno-brązowym (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS);
17. oczyszczenie stolarki drzwiowej z farby (mechanicznie za pomocą cyklin lub chemicznie za pomocą preparatu Scansol);
18. uzupełnienie ubytków w drewnie szpachlą akrylową, malowanie farbą alkidową, matową, w kolorze ciemno-brązowym (S 7005-Y80 R lub S7010-Y30R wg wzornika NCS);
19. malowanie elementów metalowych (ozdobne zawiasy) farbą antykorozyjną na kolor czarny, matowy; uwaga: nie należy malować klamek;

Konserwacja tarcz zegarowych

20. oczyszczenie blachy z produktów korozji za pomocą okładów z kwasu sulfosalicylowego lub 10% kwasu ortofosforowego, względnie doczyszczenie mechanicznie za pomocą końcówek ściernych osadzonych na mikrowiertarce;
21. zdemontowanie wskazówki i oczyszczenie z rdzy mechanicznie;
22. zabezpieczenie inhibitorem korozji (10% roztwór taniny w etanolu lub gotowy środek Cortanin F);
23. pomalowanie farbą antykorozyjną o wysokiej zawartości cynku - farba podkładowa;
24. pomalować farbą w kolorze białym, matowym i naniesienie na nią odczytany wcześniej rysunek historycznej tarczy: cyfry w kolorze czarnym; uwaga: zaleca się użycie farby epoksydowej;

Konserwacja kuli i chorągiewki pogodowej

25. demontaż kuli i chorągiewki, a następnie usunięcie produktów korozji miedzi (kąpiel w 10% roztworze winianu sodu i potasu lub ostrożne oczyszczanie metodą stumieniowo-ścierną z zastosowaniem ścierniwa polimerowego);
26. zabezpieczenie (pokrycie inhibitorem korozji: 1% roztwór alkoholowy benzotriazolu, pokrycie lakierem na bazie żywicy Paraloid B-44 (10% roztwór żywicy w toluenie lub gotowy lakier Incralac), pokrycie mikrowoskiem Cosmolid; uwaga: otwarcie kuli z wieży powinno odbyć się komisyjnie, przy udziale przedstawicieli WUOZ.

Termin ważności pozwolenia: 31.12.2023 r.

Warunkami ważności decyzji jest spełnienie obowiązków polegających na:

- zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 3, § 13 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) wprowadza się obowiązek kierowania pracami przez osobę spełniającą wymagania określone w art. 37a ust. 1, 2 i art. 37c ust. 1, 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 4, § 13 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) wprowadza się obowiązek polegający na przekazaniu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa w pkt 3 a) imienia, nazwiska i adresu osoby; b) dokumentów potwierdzających posiadanie przez tę osobę wymagań określonych w art. 37 a ust. 1 pkt 1-2, c) i art. 37 c oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 3, o przyjęciu obowiązku kierowania badaniami, pracami i robotami;
- zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 1, 13 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) wprowadza się obowiązek zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych pozwoleniu prac i badań oraz robót budowlanych;
- zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 3, 13, ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) wprowadza się obowiązek niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac;
- zgodnie z § 12 ust. 2 pkt 4, 13 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) wprowadza się obowiązek dokonania odbioru końcowego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Uzasadnienie

Planowana inwestycja dotyczy kościoła parafialnego pw. św. Andrzeja Boboli w miejscowości Ulim, gmina Deszczno, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem L-403/A decyzją Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 30.06.2010 r. Wpisany do rejestru zabytek chroniony jest na podstawie art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 36 ust. 1 p. 1 w/w ustawy roboty budowlane, prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Pismem z dnia 21.05.2019 r. (data wpływu 22.05.2019 r.), Diecezja Zielonogórsko-Gorzowska z siedzibą w Zielonej Górze, reprezentowana przez ks. Wojciecha Jurka, Dyrektora Wydziału Ekonomicznego, występująca na podstawie umowy użyczenia nieruchomości z dnia 22.02.2019 r. zawartej pomiędzy Parafią Rzymskokatolicką pw. św. Andrzeja Boboli w Ulimiu a Diecezją Zielonogórsko-Gorzowską, wniosła do Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o udzielenie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i robót budowlanych przy kościele parafialnym pw. św. Andrzeja Boboli w Ulimiu. Jak wynika z akt sprawy wnioskodawca dysponuje obiektem zabytkowym i jest umocowany do występowania w sprawie przed organem administracji publicznej.

Kościół w Ulimiu został wybudowany w 1876 roku w stylu neogotyckim. Jest to świątynia salowa, wzniesiona z cegły ceramicznej, założony na planie prostokątnym z wyodrębnionym prezbiterium flankowanym aneksami oraz wieżą po stronie przeciwnej, ujętą aneksami mieszczącymi klatki schodowe. Bryła kościoła składa się z kilku elementów o zróżnicowanej wysokości. Korpus nawowy nakryty jest dwuspadowym dachem, prezbiterium dachem wielospadowym. Wieża zwieńczona jest wysokim ostrosłupowym hełmem. Elewacje boczne korpusu i prezbiterium akcentują wysokie, ostrołukowo zamknięte okna, w nawie dzielone laskowaniem spiętym rozetą. Prezbiterium doświetlono zarazem niewielkimi oknami w formie trójkąta sferycznego. Aneksy i wieża zawierają niewielkie ostrołukowe okna. Podział osiowy podłużnych elewacji nawy podkreślono lizenami, prezbiterium uskokowymi przyporami, natomiast narożniki korpusu nawowego zwieńczono sterczynami ze smukłymi hełmami. Szczyty zaakcentowano ostrołukowymi smukłymi blendami, a także biforialnym oknem. Na wystrój elewacji składają się profilowane gzymsy oraz fryzy arkadkowe i plecionkowe. W przyziemiu wieży umieszczono portal wysunięty przed lico i zamknięty trójkątnym szczytem z krzyżem w zwieńczeniu. Wnętrze kościoła utrzymane jest w stylistyce neogotyku. Nawa nakryta jest elementami ciesielskimi, częściowo otwartej wieżby dachowej. Od strony wejścia głównego znajduje się drewniana empora muzyczna, do której dostęp istnieje poprzez klatki schodowe umieszczone w aneksach. Prezbiterium nakryte jest sklepieniem ceramicznym. We wnętrzu zachowało się oryginalne wyposażenie i wystrój, w tym ławki, stolarka drzwiowa, częściowo wypełnienie witrażowe otworów okiennych, chrzcielnica, konfesjonał, prospekt organowy, ceramiczna posadzka, a także dwa neobarokowe świeczniki.

Stan techniczny kościoła jest dostateczny. Istotną zmianą wystroju architektonicznego kościoła jest zamurowanie dolnych okien pierwotnie umieszczonych w elewacjach bocznych poniżej dużych ostrołucznych otworów. Likwidacja okien wiązała się z likwidacją empor bocznych. Zmiana ta została wprowadzona po przejęciu kościoła przez wspólnotę rzymskokatolicką i wynikało to z przystosowania wnętrza na potrzeby liturgii. Do głównych problemów technicznych należy zawilgocenie fundamentów i ścian przyziemia przez brak skutecznego odprowadzenia wód opadowych, uszczelnienie terenu wokół kościoła w wyniku założenia nawierzchni z asfaltobetonu i betonowej opaski wzdłuż ścian obwodowych. Taki stan rzeczy powoduje podwyższenie poziomu terenu wokół świątyni co sprzyja przenikaniu wody w partię fundamentów. Wykonana ekspertyza wykazała, że izolacja pozioma budynku jest sprawna, a źródłem zawilgocenia jest głównie woda spływająca z dachu (Ekspertyza konstrukcyjno-budowlana: P. Puchalski, M. Puchalski, Gorzów, 2015). Ponadto uszkodzenie stolarek okiennych i okien witrażowych, powoduje zaciekanie wody po ścianach na zewnątrz i wewnątrz kościoła. Woda pochodzi z opadów atmosferycznych oraz ze skroplin powstających na szybach podczas użytkowania kościoła. Historyczna stolarka okienna zachowana jest fragmentarycznie. W wieży występują oryginalne okna, ze szkleniem w romby w ołowiu lub w wyższych kondygnacjach w szprosach drewnianych. Podobne okna występowały w aneksach oraz w szczycie.

Istotnym problemem jest także zły stan pokrycia dachowego (połacie połączona została wymieniona w 2017 r.), obróbek blacharskich oraz systemu rynien i rur spustowych odprowadzających wodę z połaci dachu. Ponadto brak instalacji odgromowej. Na dachach aneksów występuje wtórna blacharka, na zakrystiach wymieniona na współczesną dachówkę

ceramiczną, karpiówkę. Ze złym stanem technicznym pokryć dachowych związane są uszkodzenia części elementów drewnianej konstrukcji więźby nad korpusem oraz obróbek blacharskich i pokryć hełmu wieży i lokalne zarysowania muru oraz uszkodzenia cegieł elewacji w rejonie gzymsu arkadkowego, parapetów okien i blend, lica cegieł w górnej partii wieży oraz w partii cokołu. Od strony południowo-zachodniej w elewacji wieży występują miejsca, gdzie zachowała się jedynie spoina, natomiast destrukcji uległa struktura cegły. Elewacja w zawilgoconych i zacienionych miejscach jest porośnięta przez glony i porosty. Flora szkodliwa dla podłoża koncentruje się od strony północno-wschodniej, poniżej cofniętego szczytu, tworząc zacieki, a także poniżej gzymsów wieży. W miejscach, gdzie woda przedostaje się do muru w wyniku nieszczelności dachu widoczne są białe wykwyty z soli rozpuszczalnych w wodzie.

Stan zachowania spoin jest zadowalający. Wszystkie spoiny są powierzchniowo zabrudzone, a w kilku miejscach występują powierzchnie, z których spoina została wypłukana przez spływającą po ścianie wodę opadową. Dotyczy to m. in. ściany północno-wschodniej, poniżej szczytu. Stan zachowania kamienia występującego w górnej partii wieży oraz w narożnikach małych wieżyczek jest dobry. Kamień pokrywają ciemne powierzchniowe nawarstwienia, natomiast od strony południowo-wschodniej na głównej wieży występuje pojedynczy ubytek formy, powstały podczas montażu opierzenia blacharskiego. Stan stolarki jest zróżnicowany. Główne drzwi do kościoła zostały oczyszczone z warstw malarskich za pomocą szczotki, prawdopodobnie drucianej, wskutek czego powstały w drewnie głębokie bruzdy. Obecnie drewno nie jest zabezpieczone przed niszczącym wpływem warunków atmosferycznych. Pozostałe skrzydła drzwiowe są pokryte łuszczącą się farbą olejną. W wieży zachowany jest mechanizm zegarowy, obecnie nieczynny. Blaszane tarcze zegarowe, usytuowane od pld.-zach. i ptn.-wsch. są silnie skorodowane i całkowicie nieczytelne.

Po dokonaniu niezbędnej analizy wniosku oraz dokumentacji projektowej i programu prac konserwatorskich i restauratorskich, należy stwierdzić że planowane prace przyczynią się do utrwalenia oryginalnej substancji zabytku, zatrzymania destrukcji oraz przywróceniu historycznych rozwiązań budowlano-wykończeniowych.

Wobec powyższego oraz na podstawie art. 92 ust. 6, art. 6 ust. 1 pkt 1, lit. c, art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego, orzeczono jak w sentencji.

Jednocześnie informuję, że:

- Zgodnie z art. 36 ust. 8 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 ze zm.) uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego.
- Stosownie do art. 47 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 ze zm.) wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania działań określonych w niniejszym pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku;

Podsumowanie

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za pośrednictwem Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia przez ostatnią ze stron postępowania. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania (art.127a §1, art.130 § 4 k.p.a.).

**STWIERDZAM
PRAWOMOCNOŚĆ DECYZJI**
z up. Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Błażej Skaziński
Kierownik Delegatury

7

z up. Lubuskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
mgr Błażej Skaziński
Kierownik Delegatury

Do wiadomości:

aa. (1468) D – 36.1.1+

Oprac. mgr Błażej Skaziński

DOKONANO ZAPŁATY SKARBOWEJ
1) w wysokości 1200 w dniu 2.06.18
NA RACH. BANK. UM W ZIELONEJ GÓRZE
NR 83102054020000000202489258
2) w wysokości _____ w dniu _____
NA RACH. BANK. UM W GORZOWIE WLKP.
NR 44102054020000030203256575